

International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:51
sssjournal.com

pp.6967-6985
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 09/10/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 14/12/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 14.12.2019

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİNİN ETKİLİLİĞİNİ DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK NİTEL BİR ARAŞTIRMA ¹

A QUALITATIVE RESEARCH ON EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF TEACHING PRACTICE COURSE

Öğr. Gör. Dr. Kısmet DELİVELİ

Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Muğla/TÜRKİYE
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3035-7505>

Öğretmen Fatih YILMAZ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8129-8512>

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1975>

Reference : Deliveli, K. & Yılmaz, F. (2019). "Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Etkililiğini Değerlendirmeye Yönelik Nitel Bir Araştırma", International Social Sciences Studies Journal, 5(51): 6967-6985.

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında okuyan dördüncü sınıf öğrencilerinin, Muğla ili Mentеше ilçesine bağlı bir ilkokulda 'Öğretmenlik Uygulaması II' dersi kapsamında yaptıkları çalışmalarını değerlendirmektir. Araştırma öğrencilerin bu dersin amaçlarının ne kadar farkında olduklarını ve yaptıkları çalışmaların niteliğini değerlendirmeleri bakımından önemlidir. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desenin kullanıldığı araştırma 8 öğrenciyle yürütülmüştür. Öğretmen adayları uygulama okullarına toplam 72 saat olmak üzere 12 hafta devam etmiş, bu süre sonunda öğretmenlik uygulaması kapsamında yürütülen çalışmalar öğretim görevlisi, sınıf öğretmenleri ve öğretmen adayları ile birlikte değerlendirilmiştir. Öğrenim süreci boyunca 8 öğretmen adayı ve 2 uygulama öğretmeni yaptıkları gözlem sonuçlarını sürekli olarak adaylarla paylaşarak sürecin etkililiğini geliştirmeyi hedeflemiştir. Sürecin sonunda sınıf öğretmeni ve öğretmen adaylarına yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanarak 8 adet açık uçlu soru sorulmuş, öğretmen adaylarının yaptıkları çalışmaların niteliği ve etkililiğini değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcı görüşmelerinde elde edilen verilerin değerlendirilmesinde 'içerik analizi ve betimsel analiz tekniği' kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması II' kapsamında hazırladıkları ders planları incelendiğinde, yapılan çalışmaların her bir dersin amacına uygun olduğu (ders amaçları, yöntem, teknikler ile kullandıkları materyallerin uyumu, değerlendirme ölçütleri vs) anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının performanslarına yönelik bulgular değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenlerinin öğretmen adaylarının ders anlatımlarında ders öncesi hazırlık sürecini layıkıyla yerine getirdiklerini, dönem süresince etkili ve farklı materyaller kullanmaya çalıştıklarını gözlemlediklerini belirttikleri anlaşılmıştır. Görüşmeler sırasında da öğretmen adaylarının farklı teknikleri denemeye çalıştıkları ve birçoğunda başarılı oldukları, sınıf yönetimi ve davranış kontrolünde ise ilk haftalarda sınıfa alışma hususunda sıkıntı yaşasalar da ilerleyen haftalarda uyum sürecini başarıyla atlattıkları noktasında ortak görüş bildirmişlerdir. Öğretmen adaylarının sürece yönelik değerlendirilmelerine bakıldığında ise; ders öncesi hazırlık sürecinde ders planı yaptıkları, yöntem-teknik ve materyalleri dersin içeriğine ve konunun bütünlüğüne göre seçtikleri, bu sayede dersin etkililiğini arttırdıkları gözlemlenmiştir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması II' dersinin amacının farkında oldukları, yaptıkları çalışmaların uygulamaya öğretmenleri ve kendileri tarafından nitelikli uygulamalar olarak değerlendirildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının 'Öğretmenlik Uygulaması II' dersinin amacının farkında oldukları, yaptıkları çalışmaların öğretim görevlisi, uygulama öğretmenleri ve kendileri tarafından nitelikli uygulamalar olarak değerlendirildikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik uygulaması dersi, ilkokul, sınıf öğretmeni, öğretmen adayı, değerlendirme.

ABSTRACT

¹ Bu çalışmanın ilk hali 2. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi'nde (2019) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

The aim of the present study is to assess the practices performed by the senior students from Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Education Department of School Teaching as part of the "Teaching Practices II" course at a primary school located in Menteşe, Muğla, Turkey. The research bears a great significance in that it assesses to what extent the students are aware of the objectives of the course and the quality of the practices performed by them. Conducted using phenomenological pattern, which is one of the qualitative research methods, the research was run with 8 students. The prospective teachers administered a total of 72 hours of classes for 12 weeks at their practicing schools, and their works practiced as part of teaching practices were assessed by professional class teachers and prospective teachers together at the end of this period. The 8 prospective teachers and 2 practicing teachers intended to improve the efficiency of the process by means of continuously sharing their observations with the prospective teachers. At the end of the process, the class teachers and the prospective class teachers were administered semi-structured interview form and asked 8 open-ended questions and asked to assess the quality and efficiency of the practices performed by the prospective teachers. To analyze the data obtained through interviewing the participants, 'content analysis and descriptive analysis techniques' were used. As a result of the findings obtained in the application teachers 'teacher candidates' performance; in their lectures, they observed that they had fulfilled the pre-lesson preparation process well and tried to use effective and different materials during the semester. It was concluded that prospective teachers tried to try different techniques and succeeded in many of them, they had difficulty in getting used to the classroom in the first weeks of classroom management and behavior control, but they successfully survived the adaptation process in the following weeks. Prospective teachers' evaluations about the process; They observed that they made lesson plan during the pre-lesson preparation process, they chose the method-techniques and materials according to the content of the course and the integrity of the subject, thereby increasing the effectiveness of the course. They stated that when the material was used, students' interest in the lesson increased, they encountered problems from time to time in classroom management and behavior control and they tried to solve these problems by applying the techniques they learned in the 'Class Management' course. Pre-service teachers stated that they enjoyed using different techniques instead of plain narrative, and they thought that the students had the same pleasure from the lessons and evaluated in this direction. To review the lesson plans prepared by the prospective teachers as part of the 'Teaching Practices II' course, it was concluded that the practices performed were in line with the objectives of each course (course objectives, method, techniques, as well as the compliance of the materials used, assessment criteria, etc.).

Key Words: Teaching practice lesson, primary school, primary school teacher, candidate teacher, evaluation.

1. GİRİŞ

Öğretmen yetiştirme programlarının yapısı ve içeriği hazırlanırken öğretmen eğitiminin niteliğinin nasıl olacağı ve öncelikli hedeflerin neler olacağı düşünülmektedir. Öncelikli hedefler konusunda ise öğretmen adaylarına ne tür bilgi ve beceriler kazandırılacağına karar verilir. Bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarının içerikleri hazırlanırken öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğinin gereği olan pedagojik alan eğitimi yanı sıra problem çözme, kendini ifade etme ve etkili iletişim tekniklerini kullanabilme gibi temel beceriler dışında, öğrenme sürecini etkili hale getirebilme ve öğretim teknolojilerinden yararlanabilme yeterliliklerinin kazandırılması hedeflenir (MEB, 2018). Bu programların uygulandığı süreçte ise öğretmen adaylarının mesleki niteliklerini yükseltebilmelerine imkan tanıyacak şekilde derslerin uygulamalı işlenmesi, diğer bir deyişle öğretmen eğitiminin daha nitelikli hale getirilebilmesi için tüm derslerde kuram ile uygulama eğitiminin bir arada verilmesi önemlidir. Özellikle uygulamalı dersler sırasında gözlem, görüşme, mikro öğretim uygulamaları gibi farklı yöntemler kullanılarak öğretmen adaylarına geri bildirimlerin sağlanması kazanımlara ulaşma düzeylerinin anlaşılması anlamında yararlı olabilir.

Öğretmenlik Uygulaması dersi, öğretmenlik mesleğine tam olarak giriş yapılması ve öğretmenliğin temel unsurlarından birisi olan öğrenciler ile etkileşim haline geçilmesi açısından büyük önem arz etmektedir. Bu uygulamalar sırasında öğretmenlik mesleğine hazırlık yapan öğrenciler lisans düzeyinde öğrendiği teorik olarak bilgileri gerçek ortama aktarabilme imkanı bulurken, mesleki yönden kendilerini geliştirme olanağına da kavuşabilmektedir. Bu açıdan öğretmenlik mesleğinin deneyimlendiği Öğretmenlik Uygulaması dersi hizmet öncesi dönemde öğretmenlik mesleğine hazırlanan öğrencilerin bilgilerini pekiştirdikleri, uygulama yönünden eksiklerini ve ne yapabildiklerini görebildikleri bir çalışma alanıdır. Bu yönüyle teori ile kuram ile uygulama eğitiminin bir arada verildiği Öğretmenlik Uygulaması dersi adayların öğretmenlik mesleğini ve okul yaşantısını deneyimleyebildiği önemli derslerden biridir (Kazu ve Yenen, 2015).

Türkiye'de Öğretmenlik Uygulaması dersi 14 haftalık bir program çerçevesinde, her hafta iki saati fakültede seminer, altı saati de Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı uygulama okullarında olacak şekilde planlanıp, uygulanmaktadır. Dördüncü sınıf düzeyinde güz ve bahar olmak üzere iki dönemde verilen bu ders, hizmet öncesi dönemde öğretmen adaylarına öğretmenlik mesleğine yönelik beceri ve deneyim kazandırmayı amaçlayan uygulamaları kapsamaktadır. Bu derste uygulananlar, aday öğretmenlerin hem fakültede edindikleri bilgileri uygulamaya dönüştürmelerini hem de yeni mesleki bilgi ve beceriler kazanmalarını önemli ölçüde etkilemektedir. Nitekim bu uygulamalar sırasında uygulama öğrencilerine;

eğitim gördüğü ğretmenlik alanında, yönetim ve ders dışı etkinliklerle birlikte bizzat sınıf içinde ğretmenlik becerisi kazandırılması hedeflendiğinden, adayların belirli bir ders ya da dersleri planlı bir Şekilde ğretebilme becerileri de sürecin sonunda tartışılıp değerlendirilmektedir (MEB, 2018).

Öğretmenlik Uygulamaları sırasında ğretmen adaylarının iyi yetişebilmesi için, uygulama ğretmeni ile üniversitede ğretmenlik uygulamaları dersinden sorumlu ğretim elemanının koordineli bir Şekilde çalışmalarını sürdürmeleri ve olumlu etkileşimler içinde olmaları gerekmektedir. Bu süreçte ğretmen adaylarının, anlatacakları derslerin hazırlık, içerik, değerlendirme aşamalarında gerek ğretim elemanından gerekse uygulama ğretmeninden yapıcı dönütler alması sürecin niteliğini ve işlevselliğini artırabilir. Bu noktada özellikle ğretmen adaylarını daha çok gözleme imkanı bulan ve sürekli olara onlarla etkileşim halinde olan uygulama ğretmenlerine, kaliteli ğretmenlerin yetiştirilmesi bakımından önemli görevler düşmektedir. Ayrıca ğretmen adaylarının nitelikli bir ğretmen olarak yetişmeleri için sergiledikleri performansların izlenmesi ve değerlendirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Uygulayı izleyen gerek ders ğretim elemanı ve gerekse uygulama ğretmeni ğretmen adaylarını iyi tanınalı ve hangi durumda olduklarını iyi tespit ederek, bireysel özelliklerini tanırken, onların mesleki gelişimlerine katkı sunabilmek için sürekli dönütler vermelidir. Ancak bu sayede ğretmenlik uygulamaları verimli hale getirilebilir ve yetiştirilen ğretmenler nitelikli yetiştirilebilir (Girmen, Kılıç ve Kaya, 2016). Bu süreçte gerek ders ğretim elemanı ve gerekse uygulama ğretmenleri ğretmen adayının karşılaştığı problemleri gideren kişi değil, problem çözme sürecinde ona rehber olan, var olan problemin giderilmesi anlamında ğretmen adayını çözüm üretmeye yönlendiren kişiler olmalıdır. Bu sayede daha nitelikli değerlendirmeler ve birbiriyle bağlantılı öğrenmeler gerçekleştirilebilir. Adayların gerçekleştirdikleri çalışmaların etkililiğini ortaya koyabilmek için ğretmen adaylarının performansları dikkatle izlenmelidir. Öğretmen adayına yapıcı dönütler vermeye zen gösterilirken, onlardan da dönütler almaya önem verilmelidir. Uygulama ğretmenleri ğretmen adaylarının zdenetimlerini arttırmaları konusunda cesaretlendirirken, onların uygulama etkinliklerinden ne gibi kazanımlar elde edecekleri konusunda geribildirimler sağlamalıdır (Koç ve Yıldız, 2012).

Öğretmenlik uygulamaları kapsamında ğretmen adaylarının, uygulama ğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi ise hedeflenen amaçlara ne kadar ulaşıldığı konusunda yol gösterici olabileceği gibi, ğretmen yetiştirme programlarının gözden geçirilmesi anlamında yararlı olabilir. Literatür incelendiğinde farklı ğretmenlik Uygulamalarının değerlendirilmesine yönelik bazı araştırmalar yapıldığı anlaşılmıştır (Kılıç, 2004; etintaş ve Genç, 2005; Güzel ve Cerit, 2006; Güzel ve Oral, 2006; Sarıçoban, 2008; Karagöz, 2013; Taşdere, 2014; Avcı ve İbret, 2016; Süral, 2017; etinkaya ve Kılıç, 2017). Ayrıca bazı araştırmalarda da özellikle ğretmen adaylarının ğretmenlik Uygulaması dersi ile ilgili görüş ve değerlendirmelerinin incelendiği tespit edilmiştir (Paker, 2008; Caner, 2009; ınar, 2010; Grgen, okalışkan ve Korkut, 2012; Koç ve Yıldız, 2012; Altıntaş ve Grgen, 2014; Girmen, Kılıç ve Kaya, 2016; Aslan ve Sağlam, 2018). Ancak ğretmenlik Uygulaması II dersi kapsamında yürütülen etkinliklerin (süreç ve sonuç) değerlendirilmesine yönelik sınıf ğretmeni adayları ile uygulama ğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği nitel bir araştırma yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle bu çalışmada merkezi bir okulda ğretmenlik Uygulaması II dersi kapsamında yapılan çalışmaların niteliği değerlendirilmek istenmiştir. Bu araştırmada uygulama ğretmenlerinin ğretmen adaylarını nasıl değerlendirdikleri ve ğretmen adaylarının da akranlarını nasıl değerlendirdikleri ortaya konulacağından adayların birbiriyle bağlantılı öğrenmeler gerçekleştirip gerekleştirmedeği konusunda önem arz etmektedir. Dolayısıyla ğretmen adaylarının hazırlayıp, uyguladıkları çalışmaların niteliği kadar, performanslarının da değerlendirildiği bu araştırma sonuçları, öğrencilerin ğretmenlik Uygulaması II dersinin amaçlarını gerçekleştirebilme düzeylerinin belirlenmesi bakımından önemlidir.

2. ARAşTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf ğretmenliği Anabilim dalında okuyan dördüncü sınıf ğrencilerinin, Muğla ili Menteşe ilçesine bağlı bir ilkokulda ‘ğretmenlik Uygulaması II’ dersi kapsamında yaptıkları çalışmaları değerlendirmektir. Araştırma kapsamında, bu çalışmada aşağıda sunulan dört probleme yanıt aranmıştır. Öğretmen Uygulaması II dersi kapsamında;

1. Öğretmen adayları ne tür ders etkinlikleri hazırlamıştır?
2. Öğretmen adaylarının hazırladıkları ders planları; amaç, yöntem, araç-gereç, süreç ve değerlendirme yönünden yeterli midir?
3. Öğretmen adayları; amaç, yöntem, araç-gereç, süreç ve değerlendirme yönünden uygulamalar sırasındaki yeterlilik düzeylerini nasıl değerlendirmektedir?

4. Sınıf öğretmenleri öğretmen adaylarının; amaç, yöntem, araç-gereç, süreç ve değerlendirme yönünden uygulamalar sırasındaki yeterlilik düzeylerini nasıl değerlendirmektedir?

3. YÖNTEM

Çalışma; nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşım esas alınarak yapılmıştır. Nitel araştırmalar, insanların içinde yaşadıkları dünyayı nasıl algılayıp yorumladıkları ve sosyal olguları bağlı bulunduğu çevre kapsamında araştırmayı hedefleyen yaklaşımlardır. Fenomenolojik yöntem ise bireyi daha iyi anlayabilmek, yorumlayabilmek ve davranışlarının nedenlerini irdelemeyebilmek için bireyin kendine özgü algılayışını ve yaşantısını irdelemeye imkan veren nitel araştırma yöntemidir (Creswell, 2013; Goffman, 2017). Dolayısıyla bu çalışmada kullanılan fenomenolojik yöntem Öğretmenlik Uygulamaları sırasında öğretmen adaylarının ve uygulama öğretmenlerinin neleri deneyimledikleri ve uygulamaların niteliğini nasıl değerlendirdiklerini ortaya koymak amacıyla kullanılmıştır.

3.1. Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda belirli konular üzerinde çalışıldığından ve küçük bir örneklem grubuna dayalı olarak çıkarımlarda bulunulduğundan araştırma sonuçlarının genellemesi söz konusu değildir (Marshall ve Rossman, 2014). Nitel araştırmalarda özellikle fenomenolojik araştırmalarda çalışma grubunun deneyimleri yorumsamacı bir bakış açısıyla objektif bir şekilde ortaya konulmaya çalışıldığından çalışma grubunu oluşturacak katılımcılar belirlenirken, gönüllü kişiler olmasına ve araştırma konusunu deneyimlemiş kişilere ulaşılmaya özen gösterilmesi de önemlidir (Creswell, 2013; Neuman ve Robson, 2014). Bu çalışmada Öğretmenlik Uygulamaları dersi kapsamında öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşleri inceleneceğinden araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden benzeşik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Benzeşik örnekleme yönteminde küçük ve homojen bir örneklem ele alınmakta ve detaylı bir çalışma yürütülmektedir (Neuman, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın katılımcılarını 2018-2019 öğretim yılında Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında öğrenimlerini sürdüren 4.sınıf öğrencileri ile 2018-2019 öğretim yılında Muğla ili Menteşe ilçesinde bir ilkokulda görev yapan uygulamadan sorumlu 2 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Uygulama yapılan okulun, fiziki yeterlilik bakımından kısıtlı imkanlara sahip olmasına rağmen nitelikli bir öğretmen kadrosuna sahip olduğu söylenebilir. Araştırmaya gönüllü olarak destek veren, 8 öğretmen adayının (5 kadın 3 erkek) yaşları 22-23 arasında değişmektedir. Araştırmada görüşleri alınan 2 sınıf öğretmenin (2 kadın) yaşları ise 37-55 arasında değişmektedir. Uygulama öğretmenleri hizmet yılı açısından kıdemli olmakla birlikte daha önce de öğretmenlik uygulamalarında görev almış ve tecrübelerini öğretmen adaylarına aktarmış öğretmenlerdir. Aşağıda Tablo 1’de katılımcıların demografik özellikleri ile öğretmen adaylarının uygulama sınıfları ve sınıf öğretmenleri ile ilgili bilgiler sunulmuştur.

Tablo1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Öğretmen Adayı Kodu-Cinsiyeti	Uygulama Sınıfı	Sınıf Öğretmeni Kodu-Cinsiyeti-Yaşı-Kıdemi
ÖA1-E	1.Sınıf	Ö1-K-37-13
ÖA2-K	1.Sınıf	Ö1-K-37-13
ÖA3-K	1.Sınıf	Ö1-K-37-13
ÖA4-E	1.Sınıf	Ö1-K-37-13
ÖA5-E	2.Sınıf	Ö2-K-55-34
ÖA6-K	2.Sınıf	Ö2-K-55-34
ÖA7-K	2.Sınıf	Ö2-K-55-34
ÖA8-K	2.Sınıf	Ö2-K-55-34

Araştırmaya katılımda gönüllülük temel alındığından ve katılımcılara bireysel özellikleri, okul adı, öğrenci özellikleriyle ilgili bilgilerin gizli kalacağı belirtildiği için öğretmen adaylarının ve uygulama öğretmenlerinin ‘adı, cinsiyeti’ harf ve rakamlarla simgelenmiştir. Buna göre ‘ÖA1-E’ öğretmen adayları arasından araştırmaya birinci sırada katılan erkek öğretmen adayını simgelemektedir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan uygulama öğretmenleri ise tabloda ‘Ö1-K-37-13’ biçiminde simgelenmiş olup cinsiyet ve yaşları ayrıyeten kıdemleri şeklinde kodlanmıştır. Tabloda belirtilen ‘Uygulama Sınıfları’ öğretmen adaylarının bir öğretim dönemi boyunca öğretmenlik uygulamalarını yapmış oldukları sınıfları açıklamakta, aynı zamanda uygulama öğretmenlerinin de ‘hangi sınıfı okuttuğu’ bilgilerini içermektedir. Öğretmen adayları uygulama okullarına 12 hafta boyunca devam etmiş, toplamda 72 saat öğretmenlik uygulamalarına katılım sağlamışlardır. Bu 12 haftalık sürecin ilk ve son haftaları tanışma, sınıfa uyum ve değerlendirme şeklinde geçmiştir. Tanışma haftasından sonra 3. ve 4. haftalar öğretmen adaylarının sınıf öğretmenlerini gözlemlemesi şeklinde geçmiş, ara dönemdeki 8. ve 9. haftalarda ise öğretmen adaylarının gözlem amaçlı sınıf değişimleri yaparak başka sınıfları gözlem yapması şeklinde değerlendirilmiştir.

Genele bakıldığında öğretmen adayları 6 hafta boyunca ders anlatımı yapmışlardır. Öğretmen adaylarının uygulama yaptıkları haftalardaki saat dağılımları; 2 saat ders anlatımı, 2 saat diğer öğretmen adayının ders anlatımını gözlem, diğer 2 saat ise uygulama öğretmeninin ders anlatımını gözlem olarak geçmiştir. Ö2'nin sınıfında uygulama yapan öğretmen adayları uygulama öğretmenlerini gözlemlenmeleri için ayrılan bazı ders saatlerinde, kendi sınıflarında ve diğer sınıflarda yer alan 'kaynaştırma öğrencilerini' gözlemlemek amacıyla kaynak odada gözlem yapma şansı bulmuş ve bu gözlemleri de 4 hafta boyunca devam ettirmişlerdir.

3.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Öğretmen adaylarının bir öğretim dönemi boyunca yaptıkları çalışmaları ortaya koyabilmek için, görüşmeler sırasında araştırmacılar tarafından önceden hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, uygulama öğretmenlerine ve öğretmen adaylarına olmak üzere iki farklı gruba ayrılarak uygulanmıştır. Formun ilk kısmında araştırmanın amacı, uygulama öğretmeninin ve öğretmen adayının demografik özelliklerine ilişkin sorulara yer verilmiştir. İkinci kısımda uygulama öğretmenlerinin dönem süresince öğretmen adaylarının mesleki performanslarını değerlendirmelerine yönelik (ders öncesi hazırlık, materyal kullanımı, yöntem ve teknik kullanımı, sınıf yönetimi, değerlendirme süreçleri) beş açık uçlu soru yer almaktadır. Öğretmen adaylarına verilen formda ise öğretimi nasıl gerçekleştirdiklerine dair, (ders öncesi hazırlık, materyal kullanımı, yöntem ve teknik kullanımı, sınıf yönetimi, projenin etkililiği, proje önerileri) sekiz açık uçlu soruya yer verilmiştir. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının sorulan soruları tam olarak anlayıp, anlamadıklarını ortaya koyabilmek için, görüşme formunda bulunan soruları cevaplandırırken 'Biraz açıklayabilir misiniz, biraz bilgi verebilir misiniz, niçin, nasıl?' şeklinde soru sonlarına eklemeler yapılarak daha derinlemesine cevapların elde edilmesi amaçlanmıştır. Hazırlanan görüşme formu, 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Muğla ili Mentеше ilçesinde görev yapan iki uygulama öğretmenine ve 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında okuyan dördüncü sınıf öğrencilerinden sekiz kişiye uygulanmıştır. Uygulama öncesinde öğretmen adaylarına ve uygulama öğretmenlerine araştırmanın amacı, neden yapıldığına dair bilgilendirmeler yapılmış ve formda yer alan soruları samimi bir şekilde cevaplamalarının araştırmanın amacına ulaşması için önemli olduğu belirtilmiştir. Katılımcılara görüşme formları Word aracılığıyla ulaştırılmış ve cevapları da yine bu yolla elde edilmiştir.

Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılarak iki ana tema belirlenmiştir. Elde edilen verilerden belirlenen ana temalardan da yola çıkılarak alt temalar oluşturulmuştur. Verilerin analizi için uygulama öğretmenlerine ve öğretmen adaylarına Word yoluyla aktarılan görüşme formları toplanmış, soruların hepsine cevap verildiği ve soruların anlaşılma hususunda herhangi bir sorunun olmadığı gözlemlenmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler incelenmiş, soru bazında ayrı ayrı değerlendirmeleri yapılarak kodlanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adayları ve uygulama öğretmenlerinin görüşlerinin aktarılmasında, öğretmen adaylarına 1-8 arasında sayılar numaralandırılarak kodu, cinsiyeti (ÖA1-E) gösterilirken, uygulama öğretmenleri ise kodu, cinsiyeti, yaşı, kıdemi (Ö1-K-37-13) şeklinde gösterilmiştir.

3.3. Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırma desenlerine göre düzenlenen bu araştırmada geçerlilik ve güvenirliliği sağlamak amacıyla; Lincoln ve Guba (1985) tarafından iç geçerlik yerine inandırıcılık, dış geçerlik yerine aktarılabilirlik, iç güvenirlilik yerine tutarlılık, dış güvenirlilik yerine ise teyit edilebilirlik özelliklerine bakılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın inandırıcılığını sağlamak için araştırmanın gerçekleştirildiği durum, katılımcılar ve temalar ayrıntılı bir şekilde betimlenmiş, katılımcıların görüşlerine yer verilmiştir (Creswell ve Miller, 2000). Araştırmanın aktarılabilirliğini sağlamak için verilerin detaylı bir şekilde açıklanması ve katılımcıların görüşlerini içeren doğrudan alıntılara yer verilmesi gerekir (Lincoln ve Guba,1985). Bu amaca yönelik çalışmada aktarılabilirliği sağlamak için sınıf öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının görüşlerine yer verilmiş ve veriler detaylı bir biçimde sunulmuştur. Tutarlılık ölçütünü gerçekleştirebilmek içinse araştırmanın tüm katılımcıları kodlanarak, hepsinin görüşleri birbirinden bağımsız verilmeye çalışılmış, katılımcıların görüşleri incelenmiş ve bu görüşlerdeki uyumlarına bakılmıştır. Bir konuya dair katılımcıların farklı görüş belirttikleri durumlarda ise, araştırmacılar tarafından uzlaşma çalışması yapılmıştır. Araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak amacıyla, elde edilen verilerin ve sonuçların sürekli karşılaştırılmasına dikkat edilmiş, öğretmen adaylarının görüşleri ve sınıf öğretmenlerinin görüşlerine yer verilmiş, öğretmen adaylarının hazırlanmış oldukları planlardan örnek olanların gösterimi sağlanmıştır. Elde edilen tüm veriler incelenme amacıyla araştırmacı tarafından muhafaza edilmektedir.

4. BULGULAR ve YORUM

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim dalında okuyan dördüncü sınıf öğrencilerinin, öğretmenlik uygulaması kapsamında yaptıkları çalışmaların çıktılarının değerlendirildiği bu çalışmada bulgular 2 temada değerlendirilmiştir (Şekil 1).

Şekil 1. Öğretmen Adaylarının Çalışmalarının Değerlendirilmesi

4.1. Öğretmen Adaylarının Hazırladıkları Planların Değerlendirilmesi

Bu temada öğretmen adaylarının hazırlayıp, uyguladıkları planlar ders öğretim elemanı tarafından incelenmiştir. ‘Öğretmenlik Uygulaması II’ kapsamında öğretmen adaylarının hazırladıkları ders planları ‘ders amaçları, yöntem, teknik, materyal, değerlendirme’ olmak üzere 6 alt tema halinde analiz edildikten sonra (Bkz. Tablo 2) uygulanan planlarının niteliğine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Planlarının Niteliği

Planların Niteliği	Öğretmen Adayı Kodu	Frekans (f)
Hedef-İçerik uyumu		
Hedefler içerikle uyumlu	(ÖA5), (ÖA6), (ÖA2), (ÖA1), (ÖA7), (ÖA8), (ÖA3)	7
Kullanılan Yöntemler		
Düz Anlatım	(ÖA1), (ÖA3), (ÖA5), (ÖA6), (ÖA2), (ÖA4), (ÖA7), (ÖA8)	8
Soru-cevap	(ÖA3), (ÖA2), (ÖA6), (ÖA5), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA7), (ÖA8)	8
Gösterip yaptırma	(ÖA6), (ÖA2), (ÖA5), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA7)	6
Grup çalışması	(ÖA3), (ÖA1), (ÖA7), (ÖA5)	4
İstasyon tekniği	(ÖA1), (ÖA5), (ÖA3), (ÖA6)	4
5N 1K-Karikatür doldurma	(ÖA5), (ÖA8), (ÖA7)	3
Tek cümle özet	(ÖA5), (ÖA7)	2
Özel Teknikler		
El işi kağıdıyla mozaik tekniği	(ÖA3)	1
Yaprak tamamlama tekniği	(ÖA5)	1
Origami tekniği	(ÖA7)	1
Mandala tekniği	(ÖA6)	1
Yöntem İçerik Uyumu		
Yöntemler içerikle uyumlu	(ÖA1), (ÖA3), (ÖA6), (ÖA2), (ÖA7), (ÖA5)	6
Hedef-Yöntem-Araç Uyumu		
Hedef-yöntem-araç uyumlu	(ÖA6), (ÖA2), (ÖA1), (ÖA3), (ÖA5), (ÖA7)	6
Kullanılan Araçlar		
Çalışma kağıdı	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	8
Kare, daire, üçgen kağıtlar	(ÖA2), (ÖA8)	2
Etkinliklerde okuma metinlerinden yararlanıyor.	(ÖA1), (ÖA5), (ÖA3), (ÖA6), (ÖA2), (ÖA4), (ÖA7), (ÖA8)	8
Etkinliklerde resimler kullanıyor.	(ÖA5), (ÖA3), (ÖA2), (ÖA6), (ÖA4), (ÖA7), (ÖA8)	7
Öğretmen yapımı materyal hazırlıyor.	(ÖA2), (ÖA3), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	5
Akıllı tahta kullanıyor.	(ÖA1), (ÖA5), (ÖA3), (ÖA2), (ÖA4)	5
Dikkat çekek oyuncaklar kullanıyor.	(ÖA3), (ÖA2), (ÖA7)	3
Değerlendirme		
Hedef-içerik-yöntem-araç-değerlendirme ölçütleri uyumlu	(ÖA5), (ÖA3), (ÖA2), (ÖA6), (ÖA7)	5

Tablo 2’de görülebileceği gibi hazırlanan planlar incelendiğinde öğretmen adaylarının çoğunun hedeflerinin içerikleriyle uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarının süreç boyunca kullandıkları yöntemler incelendiğinde tamamının ‘düz anlatım ve soru-cevap’ tekniğini kullandıkları, çoğunun ise gösterip yaptırma tekniğinden faydalandıkları ve yöntem seçiminde dersin hedeflerini göz önünde bulundukları görülmüştür. Öğretmen adaylarının ‘Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Görsel Sanatlar’ dersinde farklı ve yeni tekniklere de çokça başvurdukları anlaşılmıştır. Örneğin öğretmen adaylarının sık kullandıkları tekniklerden ‘Grup çalışması’ ve ‘İstasyon’ tekniğinin öğretmen adaylarının yarısı tarafından tercih edildiği ve bu tekniklerin uygulandığı tespit edilmiştir. Diğerlerinden farklı olarak ‘5N1K-Karikatür Doldurma’ ve ‘Tek Cümle Özet’ gibi farklı teknikleri kullanan öğretmen adayı da uygulama sınıfında ilk kez uygulanan bu teknikleri başarılı bir şekilde uygularken, sınıftaki öğrencilerin ilgisini ders etkinliklerine çekebilmiştir.

Öğretim yöntemleri dışında Görsel Sanatlar dersine özgü yeni ve farklı teknikler kullanmaya çalışan öğretmen adayları ‘Çoklu Zeka Alanlarına’ uygun çalışmalarla ders etkinliklerini desteklemişlerdir. Uygulanan bu teknikler de öğrencilerin daha önceden bilmedikleri ‘Mozaik Tekniği’, ‘Yaprak Tamamlama Tekniği’, ‘Origami Tekniği’, ‘Mandala Tekniği’ gibi tekniklerini seçmeye özen göstermiştir. Uygulama sınıfında ilk kez uygulanan bu tekniklerle öğrencilerin ilgilerini çekmeyi başaran öğretmen adayları öğrencilerin yaratıcı yeteneklerini sergileyebilmelerine de olanak sağlayabilmişlerdir.

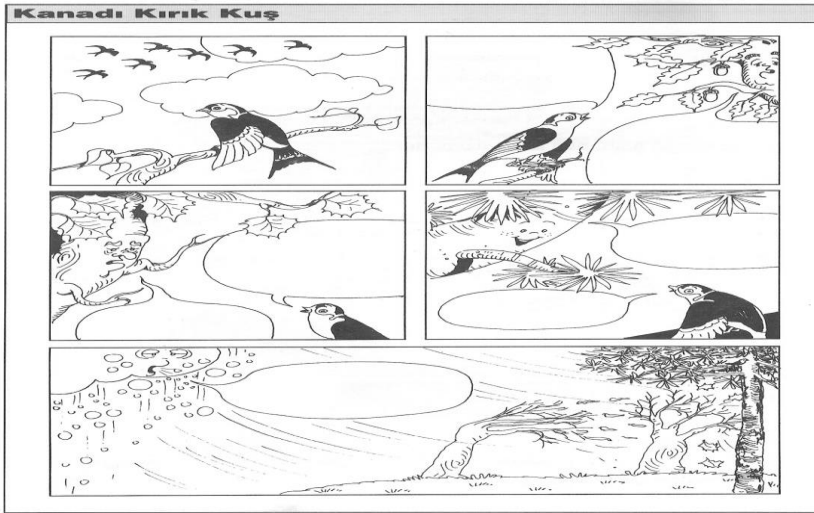
Bu çalışmada öğretmen adaylarının çoğunun kullandıkları yöntemlerin, araç gereçlerin, dersin hedefiyle ve içeriğiyle uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarının kullandığı araçlar incelendiğinde; öğretmen adaylarının tamamının çalışma kağıdı ve etkinliklerinde okuma metinlerinden yararlandıkları görülmektedir. Öğretmen adaylarının çoğunun etkinliklerde resim kullandıkları, materyaller hazırladıkları ve akıllı tahtadan faydalanarak ders anlatımını yaptıkları gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarından bazılarının ise öğrencinin dikkatini çekmek amacıyla derslerinde oyuncaklar kullandıkları, bazı öğretmen adaylarının da Matematik dersinde kare-daire-üçgen kağıtları kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının yarısından fazlasının plan ve uygulamalarının, hedef-içerik-yöntem-arac-değerlendirme ölçütleri bütünsel bir bakış açısıyla ele alındığında başarılı olduğu sonucuna varılmıştır.

Aşağıda ‘Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Görsel Sanatlar ve Beden Eğitimi’ dersleri için hazırladıkları planlardan örnekler sunulmuştur.

Aşağıda Tablo 3’de öğretmen adaylarından ÖA5’in Türkçe, ÖA1’in Hayat Bilgisi ve Beden Eğitimi, ÖA6’nın Görsel Sanatlar, ÖA2’nin ise Beden Eğitimi dersleri için hazırladıkları planlardan örnekler sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Hazırladığı Örnek Planlar

<p>Ders: Türkçe (ÖA5) Sınıf: 2.Sınıf Konu: Hikaye oluşturma Hedef: Kendi cümleleriyle kısa metinler yazar, hikaye oluşturur. Yöntem: Anlatım, Soru-cevap, Karikatür doldurma,5N 1K çalışması. Araç-gereç: Çalışma kağıdı, karikatürler, akıllı tahta.</p> <p>GİRİŞ Dikkat Çekme: Öğretmen sınıfa girer, derse geçmeden önce öğrencilerle kısa bir sohbet gerçekleştirir ve öğrencilere elindeki karikatürleri gösterir. Güdüleme: Öğrencilere daha önce karikatür okuyup okumadıkları sorulur, ‘Siz de karikatür yazarı olmak ister misiniz?’ diyerek öğrencilerin derse motivasyonu sağlanır. Hedeften Haberdar Etme: Öğretmen ‘Bugün karikatür doldurarak hikaye oluşturacağız.’ der. Geçiş: Çalışma kağıtları dağıtılır. (Ek-1)</p> <p>GELİŞME Öğretme-Öğrenme Süreci 1. Öğretmen kağıt üzerindeki resimlerde ne gördüklerini öğrencilerden söylemelerini ister. 2. Öğrencilere kağıtta yer alan baloncukları istedikleri diyaloglarla doldurmalarını ve bir olay örgüsü kurgulamalarını ister. 3. Öğrencilere yeterli süre verildikten sonra yazdıkları diyalogları ve kurguladıkları olayları anlatmalarını ister. 4. Ardından sayfanın arkasını çevirmelerini ve metnin aslının arkada yazılı olduğunu söyler. Öğretmen metni etkili ses tonuyla okur. 5. Öğrencilerin kurmuş oldukları hikaye ile asıl hikayeyi karşılaştırmalarını, benzerlik ve farklılıklarını söylemeleri istenir. 6. Öğretmen öğrencilerden, metinde boş bırakılan noktalama işaretlerini uygun noktalama işaretleri ile doldurmalarını ve metne dair yer alan soruları cevaplamalarını ister.</p> <p>Değerlendirme: 1. Metin yazarken en çok nerede zorlandıkları sorulur. 2. Metinde kurguladıkları olayların kahramanlarından hangisinin yerinde olmak istedikleri sorulur. 3. Metnin aslında gerçekleşen olay, metnin kahramanları tarafından bakılıp sınıfta tartışılır.</p>

Ders: Hayat Bilgisi (ÖA1)

Konu: Doğal Afetler

Hedef: Doğal afetlere örnekler verir, doğal afetlerle ilgili öykü, şiir, resim yapar.

Yöntem: Anlatım, Soru-cevap, Gösterim, İstasyon tekniği.

Araç-gereç: Çalışma kağıtları, video, doğal afet resimleri, boya kalemleri.

GİRİŞ

Dikkat Çekme: Öğretmen önceden hazırlanmış olduğu doğal afetler konulu videoyu öğrencilere izletir ve video hakkında sorular sorar.

Güdüleme: Öğretmen bu ders sayesinde hangi doğal afetlerin olduğunu ve bu afetlerin nasıl meydana geldiğini öğreneceklerini öğrencilere iletir.

Hedeften haberdar etme: Öğretmen 'Bugün doğal afetler konusunu işleyeceğiz.' der.

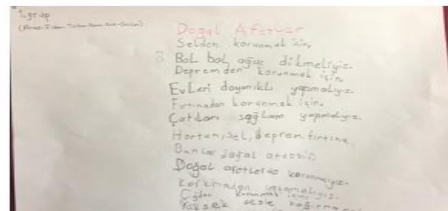
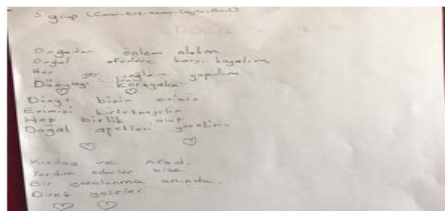
Geçiş: Öğretmen akıllı tahta yardımıyla afetlerin resimlerinin tahtada yer almasını sağlayarak ders anlatımına başlar.

GELİŞME

Öğretme-Öğrenme Süreci

1. Öğretmen, öğrencilere; sel, deprem, heyelan gibi bazı doğal afetlerin belli başlı tanımlarını ve bunlara ne gibi önlemler alınabileceğini öğrencilere sorular yönelterek sınıfta bir tartışma ortamı oluşturur.
2. Parmak kaldıranların yanı sıra derste isteksiz görünen öğrencilere de söz hakkı vererek katılımlarını arttırmaya çalışan öğretmen tartışmadan sonra birlikte bir etkinlik yapacaklarını sınıfa bildirir.
3. İstasyon tekniğini öğrencilere tanıtarak 30 kişilik sınıfta 6'şar kişilik gruplar oluşturulur. Sınıfın fiziksel durumu yetersiz olduğu için bu grupları, 2'şer kişilik sıralarda oturan öğrencilerin yan yana 3 sıra şeklinde oluşturmalarını ister.
4. Ardından konularının 'Doğal afetlere karşı korunma' olduğunu tahtaya yazar.
5. İlk sıradaki gruba bu konuyla ilgili resim, ikinci sıradaki gruba şiir, üçüncü sıradaki gruba öykü yazmalarını ve 5 dakika sürelerinin olduğunu söyler.
6. Öğretmen, öğrencilerden 5 dakika süreleri dolduktan sonra kağıtlarını yan gruba vermelerini ve her grubun her değişiminde farklı bir tür yazması yönergesini verir.
7. Tüm gruplar tüm türleri (Resim, şiir, öykü) yazdıktan sonra kağıtları grup grup toplar.

Değerlendirme:

Öğrencilerin gruplar halinde yapmış oldukları resim, şiir ve öykü kağıtlarına tek tek dönütler verilir ve bu dönütler sınıfta birlikte yapılarak öğrencilerin eleştirel söylemlerini de geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmış olur.

Ders: Görsel Sanatlar (ÖA6)

Konu: Mandala çalışması

Hedef: Estetik tercihlerin kişilere göre nasıl değiştiğini ifade edebilir.

Yöntem: Düz anlatım tekniği, Soru-cevap tekniği, Bireysel çalışma yöntemi, Mandala tekniği-keçeli kalem.

Araç-gereç: A4 kağıdı, keçeli kalem, kurşun kalem, masa örtüsü, önlük, silgi, kalemtraş.

GİRİŞ

Dikkat Çekme: Öğretmen daha önce hazırlamış olduğu mandala çalışmasıyla sınıfa girer ve şarkılı videoyu öğrencilere izlettirir, videoyla ilgili sorular sorar.

Güdüleme: 'Hayvanların renklerini değiştirme şansınız olsa hangi hayvanın ne renk olmasını isterdiniz?' sorusu öğrencilere iletilir ve görüşleri alınır.

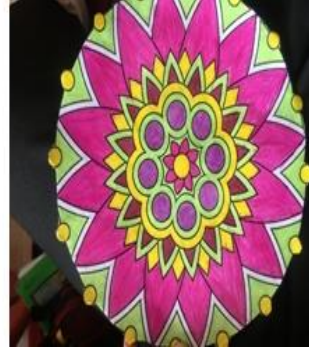
Hedeften Haberdar Etme: Öğretmen sınıfa getirdiği mandala çalışmasını öğrencilere gösterir, çalışmayla ilgili sorular sorarak teknik hakkında bilgi verir. 'Çocuklar bugün biz de bu çalışma gibi bir mandala çalışması yapacağız.' der.

Geçiş: Öğretmen öğrencilerden daha önce getirmelerini istediği araç gereçleri çıkarmalarını ve hazırlanmalarını ister.

GELİŞME

Öğretme-Öğrenme Süreci

1. Öğrencilerin dinledikleri müzikten ve en sevdikleri hayvandan yola çıkarak, çizgi çalışmalarıyla kendi hayvan mandalalarını oluşturmaları ve boyamaları istenir.
2. Mandala çalışması süresince öğrencinin yaratıcılığı ve ifade özgürlüğü sınırlanmadan malzemelerin kullanımı hakkında gerekli teknik rehberlik yapılır.
3. Motivasyon kaybı yaşayan öğrencilere gerekli isteklendirmeler yapılır.
4. Çalışma süresi boyunca güvenlik ve temizlik önlemleri dikkate alınır.
5. Çalışmasını bitiren öğrencilerden çalışmalarını arkadaşlarıyla paylaşabilecekleri söylenir.
6. Çalışma sonunda malzemelerin toplanıp çalışma ortamının temizlenmesi sağlanır.

Değerlendirme:

1. Öğrencilerden yaptıkları çalışmalarına uygun kendi iradeleriyle bir isim verip sınıfta sergilemeleri sağlanır.
2. Aşağıdaki sorular yöneltilerek öğrencilerin çalışmalarını hakkında konuşmaları sağlanır.
  - Sıra arkadaşımızın ve sizin çalışmalarınızda farklı olan neler var?
  - Bir arkadaşımız aynı hayvanı farklı çizgilerle oluşturup farklı renklerle boyarken sizin ondan farklı çizgi ve renklerde oluşturmanızın sebebi ne olabilir?
  - Çalışmada farklı renkler ve çizgiler kullanmanızın nedenleri neler olabilir?
  - Çalışma süresince neler hissettiniz?
  - Çalışmayı yaparken zevk aldınız mı?
  - Çalışmanızı yaparken yapmakta güçlük çektiğiniz durumlar oldu mu?
3. Yapılan çalışmalar sergiledikten sonra sınıf panosuna asılır.

Ders: Matematik (ÖA2)

Konu: Örüntüler

Hedef: En çok üç ögesi olan örüntüyü geometrik cisim ya da şekillerle oluşturur.

Yöntem: Anlatım, Soru-cevap, Gösterip Yaptırma.

Araç-gereç: Çalışma kağıdı, kare, daire ve üçgen kağıtlar, yapıştırıcı, boya kalemleri.

GİRİŞ

Dikkat Çekme: Öğretmen sınıfa elindeki boyalarla girer.

Güdüleme: Bir önceki derste öğrenilen örüntü konusu hatırlatılır.

Hedeften haberdar etme: Öğretmen "Bugün örüntü oluşturacağız" der.

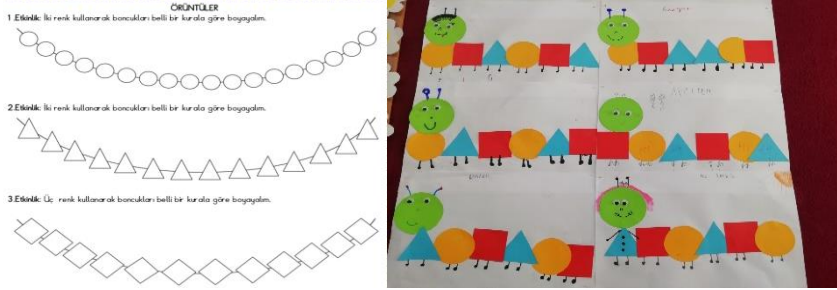
Geçiş: Çalışma kağıtları dağıtılır (Ek 1).

GELİŞME

Öğretme-Öğrenme Süreci

1. Çalışma kağıdındaki etkinliklerin nasıl yapılacağı açıklanır.
2. İlk olarak iki renk kullanarak bir örüntü oluşturulur.

- 3.Öğretmen tahtaya bir örnek gösterir, herkesin kendi istediği şekilde örüntü oluşturabileceğini söyler.
- 4.Yapılan örüntüler kontrol edilir.
- 5.Üç renk kullanarak bir örüntü oluşturulur. Öğretmen tahtada bir örnek gösterir. Ardından herkesin kendi istediği şekilde örüntü oluşturabileceğini söyler.
- 6.Yapılan örüntüler kontrol edilir.
- 7.Öğretmen öğrencilere geometrik şekilleri eşit bir şekilde dağıtır.
- 8.Örüntü tırtılı yapılacağı açıklanır. Daha önceden yapılan örnek tahtaya asılır.
- 9.Öğrencilerden kendi örüntülerini oluşturmaları istenir.
- 10.Yapılan örüntüler kontrol edilir.

Değerlendirme:

1. Örüntü oluştururken en çok nerede zorlandıkları sorulur.
2. Örüntü oluştururken en çok hangi aşamayı sevdikleri sorulur.

Ders: Beden Eğitimi (ÖA1)

Sınıf: 1.sınıf

Konu: Temizlik ile farkındalık yaratma.

Hedef: Çocukların sağlık bilincini arttırması, çabukluk becerilerini geliştirmesi.

Yöntem: Oyunla Öğretim, Gösterip yaptırma, Anlatım.

Araç-gereç: Okul bahçesinde güvenli bir alan, boya kalemleri, ıslak mendil, düdük.

GİRİŞ

Dikkat Çekme: Öğretmen, çocukların bahçede tek sıra olmasını ister ve elindeki boya kalemlerini gösterir. 'Sizce bu boya kalemleriyle ne yapacağız?' diye sorar.

Güdüleme: Öğretmen boya kalemleriyle öğrencilerin, birbirlerinin yüzüne mikrop resimleri çizeceklerini ve bu mikropları daha sonra iyileştireceklerini öğrencilere söyler.

Hedeften haberdar etme: Öğretmen öğrencilere 'Mikropları Yakala' oyunu oynayacağız' der.

Geçiş: Öğretmen oyunun kurallarını açıklar.

GELİŞME

Öğretme-Öğrenme Süreci

- 1.Öğrencilerin birbirlerinin yüzüne mikrop resimleri çizmesi istenir.
- 2.Çizim işlemi bittikten sonra öğretmenin sayımayla seçtiği öğrenci 'Cankurtaran' olur.
- 3.Sınıftaki tüm öğrenciler mikrop olur ve bu mikroplar cankurtarandan kaçmaya çalışırlar.
- 4.Mikrop olan öğrenciler öğretmenin düdük talimatıyla kaçışmaya başlarlar.
- 5.Cankurtaranın yakaladığı her mikrop birden iyileşmiş olur, sağlıklı olur, gülümser ve yere oturur.
6. En sona kalan öğrenci ise diğer oyunda Cankurtaran rolünü alır.
- 7.Oyun bittikten sonra öğrencilerin ıslak mendil kullanarak yüzlerini silmesi istenir.

Değerlendirme:

- 1.'Oyunu oynarken eğlendiniz mi?'
2. Cankurtaran rolünü üstlenen öğrencilere mikropları yakalarken nasıl hissettikleri sorulur.
3. Mikrop rolünü üstlenen öğrencilere nasıl hissettikleri sorulur.

Örnek ders planları incelendiğinde; ÖA5 tarafından hazırlanan Türkçe ders planında dersin hedefine yönelik olan 'Kendi cümleleriyle kısa metinle yazar.' kazanımına yönelik farklı bir teknik olan 'Karikatür doldurma tekniği' uygulanarak öğrencilerin yaratıcı yazma süreçlerine yönelik çalışmanın yapıldığı görülmüştür. Öğretmen adayının dersini görsellerle ve tartışma zeminleri oluşturarak çeşitlendirmesi dersin niteliğini arttırmıştır.

ÖA1 tarafından hazırlanan Hayat Bilgisi ders planı incelendiğinde; öğretmen adayının 'Doğal afetlerle ilgili öykü, şiir, resim yapar.' hedefine yönelik öğretme-öğrenme sürecinde, süreci nasıl yönlendirdiği görülmektedir. Öğretmen adayı 'İstasyon tekniğini' kullanarak öğrencilerin doğal afetlere yönelik birden fazla duyusuna hitap etmeyi amaçlamıştır. Öğrencilerin tekniği benimsemeleri de olumlu sonuçların çıkmasına neden olmuştur.

ÖA6 tarafından hazırlanan Görsel Sanatlar planında öğretmen adayı; 'Estetik tercihlerin kişilere göre nasıl değiştiği' hedefiyle hazırlandığı derste 'Mandala tekniği'nden faydalanmış ve öğrencilerin ilgisini çeken

bu teknik sayesinde başarılı sonuçlar ortaya koymuştur. Öğretmen adayının öğrencilere renk konusunda özgür olmalarını söyleyerek herhangi bir kısıtlama getirmemiş olması da renkli eserlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

ÖA2 tarafından hazırlanan Matematik ders planında öğretmen adayı, 'En çok üç ögesi olan örüntüyü geometrik cisim ya da şekillerle oluşturur.' hedefine yönelik renkli kare, daire ve üçgen kağıtlardan yararlanarak öğrencilerin dikkatini çekmeyi başarmıştır. 'Gösterip yaptırma' tekniğinden faydalanan öğretmen adayı öğrencilerin kendine özgü örüntüler oluşturmasını da isteyerek öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik çalışmada bulunmuştur.

ÖA1 tarafından hazırlanan Beden Eğitimi ders planı incelendiğinde ise, öğretmen adayının temizlik konusuna yönelik yaptığı farklı bir çalışmayı görmekteyiz. 'Oyunla Öğretim' tekniğinden faydalanan öğretmen adayı basit bir konuyu çeşitlendirerek ve öğrencilerin eğlenerek öğrenebilecekleri bir formata dönüştürerek başarılı bir çalışma sunmuştur.

4.2. Öğretmen Adaylarının Uygulamadaki Performans Düzeyi

Araştırmanın bu kısmı, 'sınıf öğretmenlerinin öğretmen adaylarının performanslarıyla ilgili görüşleri ve öğretmen adaylarının sürece yönelik değerlendirmeleri' olmak üzere iki alt boyut halinde değerlendirilmiştir.

4.2.1. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmen Adaylarının Uygulama Sürecinde Performans Düzeyleriyle İlgili Görüşleri

Sınıf öğretmenleri, öğretmen adaylarının uygulama sürecindeki performans düzeylerini oldukça yeterli bulduklarını, daha önceki dönemlerde uygulamalara gelen öğretmen adayları ile kıyaslandığında öğretmen adaylarının tamamının öğretmenlik mesleği açısından olumlu anlamda farklılıklar tespit ettiklerini belirtmişlerdir. Aşağıda sınıf öğretmenlerinin öğretmen adaylarının performansları hakkındaki görüşleri 7 alt boyut halinde değerlendirilerek Tablo 4'de gösterildikten sonra öğretmen görüşlerinden alıntılar aktarılmıştır.

Tablo 4. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmen Adaylarının Performansıyla İlgili Görüşleri

Öğretmen Adayının Performans Düzeyi	Öğretmen Kodu	Frekans (f)
Ders öncesi hazırlık yapma		
Öğretmen adayları hazırlık sürecinde görevlerini layıkıyla yerine getirdiler.	(Ö1), (Ö2)	2
Hedef		
Öğretmen adaylarının hazırladıkları planlar nitelikli idi.	(Ö1), (Ö2)	2
Öğretmen adayları hazırladıkları planları başarılı bir şekilde uyguladılar.	(Ö1), (Ö2)	2
İçerik		
Öğretmen adayları hedeflere uygun içerikler hazırladılar.	(Ö2)	1
Öğretmen adayları hedeflere uygun şekilde uygulama yapabildiler.	(Ö2)	1
Yöntem		
Öğretmen adayları derslerin hedeflerine uygun farklı yöntemler kullandılar.	(Ö1), (Ö2)	2
Öğretmen adayları, uygulamalar sırasında her bir dersin hedeflerine uygun farklı yöntemleri kullanmada başarılıydılar.	(Ö1), (Ö2)	2
Materyal		
Öğretmen adaylarının materyal seçimi yeterliydi.	(Ö1), (Ö2)	2
Öğretmen adayları farklı materyaller kullandılar.	(Ö1), (Ö2)	2
Değerlendirme		
Öğretmen adaylarının planlarında kullandıkları değerlendirme ölçütleri hedeflerle uyumluydu.	(Ö1), (Ö2)	2
Uygulamalar sırasında öğretmen adayları öğrenci özelliklerini değerlendirmede başarılı oldular.	(Ö1), (Ö2)	2
Sınıf Yönetimi ve Davranış Kontrolü		
Öğretmen adayları sınıf içinde etkili iletişim kurmayı başardılar.	(Ö2)	1
Öğretmen adayları sınıf yönetimi alanında yeterliliklerini geliştirdiler.	(Ö1), (Ö2)	2
Öğretmen adayları sınıfa zamanla uyum sağladılar.	(Ö1), (Ö2)	2

Tablo 4'de görülebileceği gibi bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin öğretmen adaylarının performanslarına yönelik görüşleri 'ders öncesi hazırlık yapma, hedef, içerik, yöntem, materyal, değerlendirme, sınıf yönetimi ve davranış kontrolü' başlıklarında incelenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının ders öncesi hazırlık sürecini layıkıyla yerine getirdiklerini, hazırladıkları planların nitelikli olduğu kadar başarıyla da uygulandığı konusunda ortak görüş bildirmişlerdir. Buna karşılık uygulama öğretmenleri öğretmen adaylarının dersin hedeflerine uygun içerikler hazırlaması hususunda ise görüş ayrılığına düşmüş, (Ö2) bu konuda öğretmen adaylarını başarılı bulduğunu, (Ö1) ise bazı öğretmen

adaylarının bu konuda başarılı olurken bazı öğretmen adaylarının zaman zaman yetersiz kaldığını gözlediğini ifade etmiştir.

Bu çalışmada sınıf öğretmenleri öğretmen adaylarının dersin hedeflerine uygun farklı yöntemler denemeye çalıştıklarını ve başarılı olduklarını; benzer şekilde farklı materyaller kullanmaya çalıştıklarını ve bu materyallerin etkili olduğunu belirtmiştir. Her iki öğretmen de öğretmen adaylarının uygulama sırasında öğrenci özelliklerini değerlendirmede başarılı oldukları ve planlarında kullandıkları değerlendirme ölçütlerinin de hedeflerle uyumlu olduğu konusunda görüşler iletilmiştir. Sınıf öğretmenlerinden biri (Ö1) zaman zaman öğretmen adaylarının sınıf içinde etkili iletişim kuramadıklarını dile getirirken, diğer sınıf öğretmeni (Ö2) öğretmen adaylarının etkili iletişim kurmada herhangi bir sıkıntı yaşamadıklarını söylemiştir. Her iki sınıf öğretmeni de öğretmen adaylarının ilk haftalarda uyum sıkıntısı çektiklerini fakat zamanla sınıfa uyum sağladıklarını belirtmişlerdir. Aşağıda uygulama öğretmenlerinin öğretmen adaylarının performansına yönelik değerlendirmelerinden alıntılar sunulmuştur:

Ö1-K-37-13: *‘Öğretmen adayları sürece uyum sıkıntısıyla başlasalar da sonradan gösterdikleri performanslarıyla öğretmenliğin hakkını verdiler diyebilirim. Gerek ders öncesi hazırlık süreçleri gerek materyal hazırlıkları gerekse farklı yöntem ve teknikleri denemeye çalışmaları ise başarılı bir dönem geçirdiklerini kanıtlar nitelikteydi. Öğretmen adayları eksiklerinin de farkında olarak yeri geldiğinde bana danıştılar ve neyi daha iyi yapabileceğimize yönelik fikirleri birlikte ürettik. Süreç boyunca öğretmen adaylarının hazırladıkları planlar derslerin hedeflerine ve içeriklerine uygun şekilde hazırlanmıştı. Zaman zaman içeriklerde biraz eksiklikleri oldu fakat bizim de katkılarımızla içerikleri çeşitlendirdiler ve ortaklaşa çalıştığımız bu uygulamalarda da verimli sonuçlar elde ettiler. Öğretmen adayları yeni neslin popüler olan tekniklerinden bazılarını (İstasyon, Oyunla Öğretim vs.) başarıyla uyguladılar. Bu tekniklerin yanı sıra daha önce az denenmiş bazı teknikleri de sınıfa adapte ederek uygulamaya çalıştılar. Bazı teknikleri ilk kez uygulamaları nedeniyle tecrübesizlikten yana küçük sıkıntılar yaşasalar da süreci güzel toparladılar ve yöntemlerin amacına yönelik çalışmalarda bulundular. Materyal geliştirme konusunda öğretmen adaylarımız oldukça aktifti. Materyal deneyimlerimizi de onlarla paylaştıkça bilgi ve birikimlerini arttırdığımızı düşünüyorum. Zaten hepsi materyalin ders sürecine etkisinin ne kadar önemli olduğunun bilincindeydiler. Öğretmen adayları değerlendirme ölçütlerini kullanırken öğrencilerin birbirlerinden farklı olduklarını ve her birinin farklı ölçütlerle değerlendirilmesi gerektiğini uygulamadaki davranışlarıyla gösterdiler. Bu davranışları öğrencilerin de hoşuna gitti, çünkü hiç biri başarısızlık duygusunu yaşamadan kendileriyle yarıştıklarının farkına vardılar. Sınıf yönetiminde ise öğretmen adayları ilk hafta çok tutuk kaldılar. İletişim kurmakta zorlandılar. Bunun nedeni ise 1.sınıf öğrencilerine hitap etmelerinden kaynaklandığını düşünüyorum, çünkü 1.sınıftaki öğrenci profili, zaten bir öğretmenin varlığına yeni yeni alışmaya çalışırken sınıfa gelen diğer öğretmenlerle de tanışması onlar açısından alışma sürecini de uzatıyor. Bu alışma süreci öğretmen adayları için de geçerli oldu fakat zaman geçtikçe öğretmen-öğrenci arasındaki bağ da kuvvetlendi ve sınıf yönetimi ve davranış kontrolü öğretmen adayları için biraz daha kolaylaştı. Genel bir değerlendirme yapacak olursak öğretmen adaylarının performanslarından memnun kaldım, özellikle daha önceki staj gruplarıma nazaran bu staj grubu daha verimli çalışmalar sundu ve uyguladılar diyebilirim.’*

Ö2-K-55-34: *‘ Öğretmen adayları dönem başında beklentilerimin çok daha üstünde bir performans ve karakter ortaya koyan insanlardı. Öğretmen adaylarının, dönütlerimin hepsini önemseyerek kendilerini geliştirdikleri, kendi aralarında dönütler ve düzeltmeler yaptıkları, öğrencilerle güçlü bir bağ kurup bir öğretmende bulunması gereken nitelikleri yerine getirdiklerini süreç boyunca gözlemledim. Ders öncesi hazırlık sürecinde her bir öğretmen adayım, kendilerine gerekli bilgi ve birikime çeşitli yollardan ulaştılar ve bu hazırlık sürecinin kalitesi de derslere yansdı. Öğretmen adaylarının hazırladıkları ders planları dersin hedeflerine ve içeriklerine uygun hazırlanmıştı, uygulamada da bu hedef ve içerikleri başarıyla işleyip uyguladılar. Beni süreç boyunca en çok şaşırtan ve kendimi geliştirmemi sağlayan kısım ise öğretmen adaylarının kullandıkları yöntem ve tekniklerdi. Öğretmen adayları farklı teknikleri araştırıyor, benimle nasıl uygulayacağı konusunda müzakere ediyor ve başarıyla uyguluyorlardı. Kullandıkları sıra dışı teknikler öğrenciler tarafından da çok sevilince, ben de sonraki süreçte bu teknikleri farklı derslerde uygulamaya çalıştım. Sonuçta, öğrenci merkezli bir yaklaşımı benimsediğimiz için öğrencinin en iyi öğrenebileceği yolu*

tercih etmemizin daha faydalı olacağını düşündüm. Materyal hususunda öğretmen adayları tekdüzelikten öteye geçtiler ve etkili olabilecek materyaller kullanmaya çalıştılar. Özellikle Görsel sanatlarda hem teknik hem de materyal hususunda farklılık yarattılar diyebilirim. Öğretmen adayları değerlendirme ölçütlerini kullanırken her bir öğrencinin özelliğine, karakterine uygun biçimde değerlendirmeler yaptılar. Sınıf yönetimi ve davranış kontrolünde ise, öğretmen adaylarının ilk 2-3 haftası zaten tanışma ve beni gözlem yaparak geçmişti. Sonraki aşamada ders anlatımlarına başladılar ve ilk 1-2 hafta gerek öğrencilerin isimlerini ezberlemeleri gerek kendi sınıf yönetimi tarzlarını oluşturmaları açısından yavaş bir gelişim sağlandı. Bu alışma sürecinden sonrası ise benim adıma, öğrencilerimin her hafta bana öğretmen adaylarının gelecekleri günü ve onlar hakkındaki soruları cevaplamakla geçti. Güçlü bir sevgi bağı kurmuşlardı çünkü. Bu bağ sayesinde öğrenciler öğretmen adaylarının söylediği her kelimeye dikkat kesildiler. Öğretmen adaylarının süreçte başarılı olmalarının nedenlerinden biri de buydu diyebilirim. Sonuç olarak öğretmen adaylarımdan çok memnundum. Her birinin başarısı değerine göre aynı değildi elbette fakat grup olarak azimli bir çalışma gayreti göstererek her bireri kendi seviyesinin çok üstüne çıktılar.

4.2.1.Öğretmen Adaylarının Sürece Yönelik Değerlendirmeleri

Bu başlıkta öğretmen adaylarının sürece yönelik değerlendirmeleri 7 alt boyutta analiz edilerek Tablo 5’de gösterilmiştir. Öğretmen adaylarının ‘ders öncesi hazırlık yapma, hedef, içerik, yöntem, materyal, değerlendirme, sınıf yönetimi ve davranış kontrolü’ alt temalarında birbirlerini nasıl değerlendirdikleri anlaşılmalı çalışılmıştır.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Sürece Yönelik Değerlendirmeleri

Öğretmen Adaylarının Kendilerini Değerlendirmeleri	Öğretmen Adayı Kodu	Frekans (f)
Ders öncesi hazırlık yapma		
Arkadaşlarım ders öncesinde hazırlık yaptılar.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	8
Hedef		
Arkadaşlarımın hazırladıkları planlar nitelikliydi.	(ÖA1), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA5), (ÖA6), (ÖA7)	6
Arkadaşlarım hazırladıkları planları başarılı bir şekilde uyguladılar.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	8
İçerik		
Arkadaşlarım hedeflere uygun içerikler hazırladı.	(ÖA1), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA5), (ÖA6), (ÖA7)	6
Arkadaşlarım hedeflere uygun şekilde uygulama yapabildiler.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	8
Yöntem		
Arkadaşlarım derslerin hedeflerine uygun farklı yöntemler kullandılar.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA7), (ÖA6), (ÖA8)	7
Arkadaşlarım, uygulamalar sırasında her bir dersin hedeflerine uygun farklı yöntemleri kullanmada başarılıydılar.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA7), (ÖA6), (ÖA8)	7
Materyal		
Arkadaşlarımın materyal seçimi yeterliydi.	(ÖA2), (ÖA3), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	5
Arkadaşlarım farklı materyaller kullandılar.	(ÖA2), (ÖA3), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8), (ÖA5), (ÖA1)	7
Değerlendirme		
Arkadaşlarımın planlarında kullandıkları değerlendirme ölçütleri hedeflerle uyumluydu.	(ÖA5), (ÖA6), (ÖA2), (ÖA3)	4
Arkadaşlarım, uygulamalar sırasında öğrenci özelliklerini değerlendirmede başarılı oldular.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	8
Sınıf Yönetimi ve Davranış Kontrolü		
Arkadaşlarım sınıf içinde etkili iletişim kurmayı başardılar.	(ÖA5), (ÖA6), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA8), (ÖA7)	6
Arkadaşlarım sınıf yönetimi alanında yeterliliklerini geliştirdiler.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	8
Arkadaşlarım sınıfa zamanla uyum sağladılar.	(ÖA5), (ÖA2), (ÖA3), (ÖA1), (ÖA4), (ÖA6), (ÖA7), (ÖA8)	8

Tablo 5’de görülebileceği gibi, öğretmen adaylarının hepsi arkadaşlarının ders öncesi hazırlık yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının görüşleri hedef alt başlığında incelendiğinde; arkadaşlarının çoğunun hazırladığı ders planlarının nitelikli olduğunu ve tamamının planlarını başarılı bir şekilde uygulayabildikleri görüşünde mutabık oldukları anlaşılmıştır. Ayrıca adaylar arkadaşlarının çoğunun hedeflere uygun içerikler hazırladığını ve bu hedeflere uygun uygulamalar yapabildiklerini söylemişlerdir.

Yine arkadaşlarının çoğunun her bir dersin hedefine uygun farklı yöntemler kullanmaya çalıştıklarını ve bu uygulamalarda başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Bu süreçte arkadaşlarının çoğunun farklı materyaller kullanmaya çalıştıklarını fakat yarıdan fazlasının materyal seçiminin etkili olduğunu ileri sürmüşlerdir. Ayrıca adaylarının tamamı, arkadaşlarının uygulamalar sırasında öğrenci özelliklerini değerlendirmede başarılı olduklarını düşünmesine rağmen değerlendirme hususunda yarısının, planlarında kullandıkları değerlendirme ölçütlerinin hedeflerle uyumsuz olduğunu düşündüklerini ifade etmiştir. Sınıf yönetimi konusunda ise; öğretmen adaylarının tamamı arkadaşlarının sınıf yönetimi alanında yeterliliklerini geliştirdiklerini ve sınıfa zamanla uyum sağladıkları görüşünde hemfikir oldukları anlaşılmıştır. Bu süreçte öğretmen adayları arkadaşlarının çoğunun sınıf içinde etkili iletişim kurmayı başarabildiklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulamaları kapsamında edindikleri deneyimlerine bağlı olarak sürece ve kendilerini değerlendirmelerine yönelik görüşlerinden alıntılar aktarılmıştır:

ÖA1-E: 'Öğretmenlik Uygulaması, mesleki kariyerime ciddi anlamda katkı sağladı. Staj arkadaşlarım sayesinde farklı yöntem ve tekniklerle tanışıp uygulama şansı bulmam bu gelişimin temel nedenleri arasındaydı. Süreçte beni en çok zorlayan kısımlardan biri ders öncesi hazırlık süreci olsa da en fazla katkının bu alandan geldiğini söyleyebilirim. Bir dersi anlatacağım zaman; ne anlatmam nasıl anlatmam gerektiğini araştırmak, arkadaşlarımla tartışmak ve dersi kafamda önceden anlatmak gibi bazı yöntemlere başvurduğum için biraz uğraştırıcı bir süreç yaşadım. Fakat bu sürecin getirdiği sonuçların olumlu olması sürecin yorgunluğunu üstümden aldı diyebilirim. Materyal hazırlamada kendimi zayıf hissettiğim için arkadaşlarımdan çokça yardım aldım, bu yardımların da bana tecrübe sağladığını ve ileriki mesleki hayatımda işime yarayacağını düşünüyorum. Bu dersin öğretmen adaylarına daha önceki senelerde verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu sayede öğretmen adaylarının mesleki gelişimleri daha üst seviyede gelişebilir ve mesleğe aşinalık da çok daha fazla olur.'

ÖA2-K: 'Öğretmenlik Uygulaması üniversitede öğrendiğimiz bilgileri okullarda uygulayabilmemiz açısından bizim için büyük bir fırsat oldu. Ayrıca bu fırsatı arkadaşlarımızla yöntem-teknik, materyal vs konularında istişarede bulunarak daha iyi seviyelere çıkardığımızı düşünüyorum. Özellikle sınıf yönetiminde ben ve diğer arkadaşlarım ilk haftalarda çok zorlanmamıza rağmen birbirimize destek çıkararak ve öğretmenlerimizden aldığımız talimatları uygulamaya çalışarak belirli bir aşama kaydettiğimizi düşünüyorum. Aslında bu sorunu yaşamamızın nedeni de, ilk dönem köy okullarında yaptığımız stajda öğrenci sayısı az olduğu için sınıf yönetimi adına daha kolay bir süreç geçirirken ikinci dönem kalabalık sınıflarla karşılaşmamız yer almaktaydı. Derslerimizi değerlendirmek, daha iyisi olmak adına uygulama öğretmenlerimizin ve öğretim görevlimizin yaptığı mikro öğretim tarzındaki eğitimlerin de gelişimimize katkıda bulunduğunu söyleyebilirim. Sürecin hepimize bir şeyler kattığını ve bizleri olumlu yönde geliştirdiğini hissediyorum.'

ÖA3-K: 'Öğretmenlik Uygulaması, kendimizi keşfetmemiz, eksik ve güçlü yönlerimizi görebilmemiz adına nitelikli geçen bir uygulamaydı. Sınıf öğretmenliği 4.sınıf öğrencileri olarak bu seneki en popüler dersimizdi. Staj grubu dışındaki arkadaşlarımızla da uygulama hakkında her hafta konuşuyor, öğrenci özelliklerini tartışıyor ve birbirimizin planlarını kontrol ederek geliştirilebilir konular hakkında birbirimize öneriler sunuyorduk. Uygulama öğretmenleri ve öğretim görevlimiz de aynı desteği süreç boyunca sağlamaya çalışarak bizimle fikir alışverişinde bulundular, geliştirici dönütler verdiler. Uygulama sahasında öğrencilerle kurduğumuz bağ sayesinde işimizin de çoğu zaman kolaylaştığını söyleyebilirim. Örneğin ilk haftalarda öğrencilere bolca ikazda bulunma gereksinimi duyuyorken ileriki haftalarda birbirimizi tanıdıkça ve alıştıkça uygulanması zor olan bazı teknikleri ve dersleri bile kolaylıkla anlattığımızı söyleyebilirim. Bu ders ve uygulama bana, dört senede üniversitede öğrendiğim şeyleri harmanlama ve sunma fırsatı verdi. Hatta çoğu dersten daha gerekli olduğunu düşündüğüm bu uygulamaları keşke daha önce de tecrübe etme şansım olsaydı.

ÖA4-E: 'Öğretmenlik uygulaması sürecine alışmam biraz zaman aldı diyebilirim. Çünkü öğretmenliğin gerektirdiği bazı sorumlulukları tatma şansını ilk defa bu uygulama sayesinde tecrübe ettim. Ders öncesi hazırlık yapma, dersin içeriğine ve hedefine uygun planlar yapma, materyal hazırlama, yöntem belirleme, etkili değerlendirme ölçütleri kullanma gibi bazı akademik yönlerini layıkıyla yerine getirmemiz gerekiyordu. Bu akademik yönlerinin yanında;

erken kalkma, kılık kıyafete özen gösterme, sosyal olma, iletişim becerilerinin iyi olması vs. gibi öğretmenlik mesleğinin getirmiş olduğu birtakım hayat gereksinimlerinin de çok iyi olması gerekiyordu. Üniversitenin verdiği bazı rahatlıklardan sonra bu sürece uyum sağlamam biraz zor oldu. Fakat dönemi değerlendirdiğimde akademik birçok özelliğimin gelişmesinin yanında bence en önemlisi, öğretmenlik hayatının gerekliliği olan becerileri kazanmış olmamdı. Akademik tarafımı geliştirmemde ise uygulama öğretmenlerimin, öğretim görevlisinin ve uygulama arkadaşlarımın büyük katkıları olduğunu söyleyebilirim.'

ÖA5-E: 'Öğretmenlik Uygulaması, üniversitede ektiğimiz tohumların, okulda meyvelerini toplayabilme imkanı bulduğumuz bir uygulamaydı. Mesleki gelişimimizin tam olarak bu evrede geliştiğini düşünüyorum. Öğrenmeyi ve öğrendiklerini aktarmayı seven bir staj grubumuz vardı. Çalıştığım gruptaki arkadaşlarımın nitelikli olması beni ve grubu da nitelikli olmaya itti. Özellikle üniversitede bir derste öğrendiğimiz yeni bir yöntemi bir hafta sonra cesaretle uygulamaya çalışmamız uygulama öğretmenlerimiz tarafından takdirle karşılandı. Biz de olumlu dönütler aldıkça elimizde olan bilgileri geliştirmeye, eksikliklerimizi de kabullenerek daha iyisini yapmaya özen gösterdik. Öğretmen adayı arkadaşlarımızın herhangi bir eksiğinde, öğretmenlerimizin onu eleştirmesine gerek duymadan biz eleştirimizi yapıyor ve onu geliştirmeye çalışıyorduk. Tabi bunu başarıyla sağlamanız için de öncelikle tüm grup üyelerinin eleştiriye açık insanlar olması gerekiyordu. Grubumuzda da uyumlu kişilerin olması eleştirilerimizi kolayca yapmamızı sağlıyordu. Tüm süreçte kendimizi haftadan haftaya sınıf yönetimi, materyal geliştirme, farklı teknikleri deneme gibi alanlarda geliştirerek ve bu gelişimi göstererek başarılı bir uygulama dönemi geçirdiğimizi söyleyebilirim.'

ÖA6-K: 'Öğretmenlik Uygulaması öğretmenlik mesleğinin en önemli unsurlarından biri olan öğrencilerle bizi buluşturması ve mesleğe karşı olan yabancılığımızın giderilmesi açısından büyük bir önem arz ediyordu. Her hafta hazırladığımız ders planları bizlere bir harita oluyor, gideceğimiz yönü bulmamızı sağlıyordu adeta. Ders planlarının hazırlık aşamasında arkadaşlarımızın, uygulama öğretmenlerimizin görüşlerini alıyor ve ne yapmamız gerektiği konusunda kafamızda bir şeylerin netleşmesini sağlıyorduk. Gerekli dönütleri dikkate alışımız gerekli düzeltmeleri yapışımız da planlarımızın nitelikli olmasını sağladı. Uygulama alanında ise, ilk dönemki köy okulunun vermiş olduğu doğal bir mutluluktan şehirdeki kalabalık okullara gidecek olmanın önyargısı ve endişesiyle sürece başladığımı itiraf etmeliyim. Belki de bu önyargımdan dolayı ilk haftalarda öğrencilerimle etkili iletişim kurmakta zorlandım, sınıf yönetimi konusunda acemi kaldım. Fakat sürecin katkıları o kadar fazla oldu ki tüm bu aşamaları geçmeyi başardığımı düşünüyorum. Evet, belki şehir okulları kalabalıktı ama burada da tecrübelerinden faydalandığım birçok sınıf öğretmeni vardı. Gerek onların katkısı gerek öğretim görevlimizin gerekse arkadaşlarımın katkısıyla aşama kaydettiğimi ve öğretmenlik mesleği adına gelişerek bir seviye atladığımı hissediyorum.'

ÖA7-K: 'Öğretmenlik Uygulaması boyunca iletişim kavramının ne kadar önemli olduğunu ve bir takım çalışmasıyla başarıya çok daha çabuk ulaşabileceğini fark ettim. Staj arkadaşlarımızla kurduğumuz sinerji birbirimizi devamlı geliştirmeye itti. Teneffüs aralarında bile birbirimize anlattığımız ya da anlatacağımız dersleri konuşuyor olmamız bu başarının sinyalleriydi bence. Kişisel olarak ise kendimi mesleki olarak en çok geliştireceğim dersin bu ders olduğunun bilincindeydim. Sınıf değişimleri yaparak, kaynak oda gözlemleri yaparak, müdür ve müdür yardımcısıyla konuşmalar yaparak 'okul' kavramını tam olarak anlamaya ve çalışacağım bu yerin önemini benimsemeye çalıştım. Bu gözlemlerimin yanı sıra sınıf içine değinecek olursam, öğrencilerin dikkatini çekecek materyaller kullanmaya ve bu materyalleri nasıl etkili kullanabileceğime yönelik araştırmalar yaparak bunları uygulamaya çalıştım. Sürecin fazlaca olumlu getirisi olduğu gibi hala eksiklerimin olduğunu ve bu eksikleri bir an önce kapatarak nitelikli bir öğretmen olmak istiyorum.'

ÖA8-K: 'Öğretmenlik Uygulaması'nın süreç boyunca yoğun ama faydalı geçtiğini düşünüyorum. Her hafta ders planları üzerinde çalışmamız, materyal geliştirme gayretimiz, farklı yöntem arayışlarımız bizleri devamlı bir çalışma ritminde tuttu. Arkadaşlarıma nazaran daha az gayretli olduğumu itiraf etmeliyim. Buna rağmen bazı zamanlarda 'benim de çalışmam gerekli' duygusuna bir şekilde kapıldığımı söylemeliyim. Arkadaşlarımın özellikle her hafta özenerek hazırlamaya çalıştıkları ders planları bu süreçte benim de ders planlarımın gelişmesine neden oldu. Hazırlık sürecinde zorlansam da uygulama esnasında o kadar

zorlanmadığımı söyleyebilirim. Çocukları çok seven ve onlarla hemen samimi olmaya çalışan bir kişiliğe sahip olduğum için onlarla bağ kurmam çok uzun sürmedi. Fakat ders niteliği konusunda arkadaşlarımı gözlemlediğimde gördüğüm farklı içerikler farklı yöntemler farklı materyaller beni de tetikledi ve farklı bir şeyler yapmaya yönlendirdi. Bu farklılığı ise zaten grup olarak ortaya koyduğumuzu ve öğretmenlik adına epey çaba sarf ettiğimizi düşünüyorum.'

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Nitel araştırma yaklaşımına göre desenlenen bu çalışmada Fenomenolojik yöntem kullanılmış ve Öğretmenlik Uygulaması II dersi kapsamında 8 sınıf öğretmen adayının yaptıkları çalışmaların niteliği değerlendirilmiştir.

İlk temada 'Öğretmenlik Uygulaması II' kapsamında öğretmen adaylarının hazırladıkları planlar ders öğretim elemanı 'ders amaçları, yöntem, teknik, materyal, değerlendirme' olmak üzere 6 alt tema halinde incelenmiştir. Adayların hazırladıkları planlar incelendiğinde ders hedeflerinin içerikle uyumlu şekilde ele alındığı anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının süreç boyunca kullandıkları yöntemler incelendiğinde tamamının 'düz anlatım ve soru-cevap' tekniğini kullandıkları, çoğunun ise gösterip yaptırma tekniğinden faydalandıkları ve yöntem seçiminde dersin hedeflerini göz önünde bulundurdıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarının 'Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Görsel Sanatlar' dersinde farklı ve yeni tekniklere de çokça başvurdukları anlaşılmıştır. Örneğin öğretmen adaylarının sık kullandıkları tekniklerden 'Grup çalışması' ve 'İstasyon' tekniğinin öğretmen adaylarının yarısı tarafından tercih edildiği ve bu tekniklerin uygulandığı tespit edilmiştir. Diğerlerinden farklı olarak '5N1K-Karikatür Doldurma' ve 'Tek Cümle Özet' gibi farklı teknikleri kullanan öğretmen adayı da uygulama sınıfında ilk kez uygulanan bu teknikleri başarılı bir şekilde uygularken, sınıftaki öğrencilerin ilgisini ders etkinliklerine çekebildiği tespit edilmiştir.

Öğretim yöntemleri dışında Görsel Sanatlar dersine özgü yeni ve farklı teknikler kullanmaya çalışan öğretmen adaylarının 'Çoklu Zeka Alanlarına' uygun çalışmalarla ders etkinliklerini destekleyebildikleri sonucuna ulaşılmıştır. Adaylar bu uygulamalar sırasında uygulama sınıfına devam eden öğrencilerin daha önceden bilmedikleri 'Mozaik Tekniği', 'Yaprak Tamamlama Tekniği', 'Origami Tekniği', 'Mandala Tekniği' gibi tekniklerini seçtikleri, ilk kez uygulanan bu tekniklerle ise öğrencilerin ilgilerini çekmeyi başarabildikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının çoğunun kullandıkları yöntemlerin, araç gereçlerin, dersin hedefiyle ve içeriğiyle uyumlu olduğu gözlemlenmiştir. Araçlar incelendiğinde; öğretmen adaylarının tamamının çalışma kağıdı ve okuma metinlerinden yararlandıkları anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının çoğunun etkinliklerde resim kullandıkları, materyaller hazırladıkları ve akıllı tahtadan faydalanarak ders anlatımını yaptıkları gözlemlenmiştir. Öğretmen adaylarından bazılarının ise öğrencinin dikkatini çekmek amacıyla derslerinde oyuncaklar kullandıkları, bazı öğretmen adaylarının da Matematik dersinde kare-daire-üçgen kağıtları kullandıkları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının yarısından fazlasının plan ve uygulamalarının, hedef-içerik-yöntem-araç-değerlendirme ölçütleri bütünsel bir bakış açısıyla ele alındığında başarılı olduğu sonucuna varılmıştır. 'Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Görsel Sanatlar ve Beden Eğitimi' dersleri için hazırladıkları planlardan örnek planlar incelendiğinde öğretmen adaylarının hazırladıkları planların her bir dersin amacına uygun olduğu, materyal kullanımına özen gösterildiği, farklı tekniklerin denenmeye çalışıldığı ve değerlendirme ölçütlerinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

İkinci temada 'sınıf öğretmenlerinin öğretmen adaylarının performanslarıyla ilgili görüşleri ve öğretmen adaylarının sürece yönelik değerlendirmeleri' iki alt boyut halinde değerlendirilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin öğretmen adaylarının uygulama sürecinde performans düzeyleriyle ilgili görüşlerine bakıldığında, uygulama öğretmenleri öğretmen adaylarının uygulama sürecindeki performans düzeylerini oldukça yeterli bulduklarını, daha önceki dönemlerde uygulamalara gelen öğretmen adayları ile kıyaslandığında öğretmen adaylarının tamamının öğretmenlik mesleği açısından olumlu anlamda farklılıklar tespit ettiklerini belirtmişlerdir. Uygulama öğretmenleri, öğretmen adaylarına yönelik ders öncesi hazırlık sürecini layıkıyla yerine getirdiklerini, materyal kullanmaya ve farklı teknikleri denemekten çekinmediklerini, sınıf yönetimi ve davranış kontrolünde ise ilk haftalarda uyum sıkıntıları yaşamalarına rağmen ilerleyen haftalarda kontrolü ele aldıklarını ve başarılı bir tutum sergilediklerini söylemişlerdir. Ayrıca öğretmen adaylarının içerik hususunda bazen sıkıntı yaşadıklarını ve bu sıkıntıyı uygulama öğretmenlerine danışarak aştıklarını da belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının kendi performanslarını değerlendirmelerine yönelik görüşlerinde ise; ders öncesi hazırlıklarını yerine getirip ders planı hazırladıkları, farklı teknikler denemeye çalıştıkları göze çarpmaktadır. Materyal hazırlama hususunda ise uygulama öğretmenlerinden yardım aldıkları ve bu sayede daha çok gelişim gösterdikleri, değerlendirme süresi kısıtlı olduğu için bu alana yönelik ekstra çaba gösterdikleri, öğretmenlik uygulamaları dersinin kendi kişisel ve mesleki gelişimlerine çok faydası olduğu konusunda görüşler ilettikleri anlaşılmıştır. Bununla birlikte öğretmen adayları, Öğretmenlik Uygulamalarının üniversitenin son sınıfında değil, ilk sınıflardan itibaren uygulanması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının gerek hazırlık ve gerekse uygulamalar yönünden etkili ve verimli uygulamalar gerçekleştirdikleri, 'Öğretmenlik Uygulaması II' dersi kapsamında yaptıkları çalışmaların mesleki ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Altıntaş ve Görgeç de (2014) çalışmalarında Öğretmenlik Uygulaması II dersinin öğretmen adaylarının meslek öncesi deneyim kazanmada ve mesleği yakından tanımalarında etkili bir ders olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine öğretmen adaylarının staj uygulamaları ile eksiklerini gördükleri, öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının olumlu yönde geliştiğini ve öğretmenlik mesleğine başlamadan önce kendilerini test edip eksiklerini gördükleri bulgusu da araştırmamızın bulgularıyla örtüşmektedir.

Görgeç, Çokçalışkan ve Korkut (2012)'un yaptığı çalışmada ise öğretmen adaylarına uygulanan anket neticesinde Öğretmenlik Uygulaması dersinin en işlevsel ders olarak görüldüğü değerlendirilmiş bunun sebebi olarak ise öğretmen yeterliliklerini en çok karşılayan ders olması gösterilmiştir. Çalışmamızda belirtilen 'Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulamalarını en gerekli uygulamalardan biri olarak görmesi' de Görgeç, Çokçalışkan ve Korkut'un araştırmasının sonuçlarıyla nispeten örtüşmektedir. Girmen, Kılıç ve Kaya (2016) öğretmenlik uygulaması kapsamında yaptıkları çalışmada öğretim elemanı, uygulama öğretmeni, öğretmen adayının işbirliği içinde çalışarak birbirlerine uyum sağlamaları ve her birinin üstüne düşen sorumlulukları yerine getirmeleri halinde sürecin çok daha nitelikli olacağı sonucuna varılmıştır. Bu çalışmada da yapılan uygulamaların genel olarak verimli olarak değerlendirildiği düşünüldüğünde, öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenleri ile öğretim elemanının sürekli etkileşim halinde olmalarının öğretmen adaylarının çalışmalarına yansıdığı, bu etkileşim ortamında daha nitelikli çalışmalar yapma konusunda gayretler içinde oldukları söylenebilir. Ayrıca uygulamalar yönünden başarılı çalışmalar yaptıkları düşünüldüğünde de öğretmen adaylarının teorikte öğrendikleri konuları uygulamada uygulamada tecrübe edebildikleri söylenebilir.

Öğretmenlik uygulamalar yoluyla deneyimlenerek öğrenilebilecek mesleklerden biridir. Bu nedenle hizmet öncesi dönemde öğretmen adaylarına kendilerini mesleki açıdan geliştirebilecekleri fırsatlar verilmelidir. Bu açıdan uygulamalı dersler öğretmen adaylarının teorik olarak öğrendiği bilgilerin pekiştirilmesi anlamında yararlı olabilir. Bu uygulamalar sırasında da öğretmen adayları bireysel olarak neleri yapıp, neleri yapamadıklarını keşfedebilir. Gökçe ve Demirhan (2005) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine başlamadan önce öğretmenlik uygulaması sürecini yaşamalarının, güçlü ve zayıf yönlerini keşfettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma sonucu, araştırmamızda yer alan öğretmen adaylarının ilk zamanlarda yaşadığı sınıf yönetimi ve içerik hazırlama sorunlarıyla ilgili kendi zayıf yönlerinin farkına vardıkları ve geliştirmek için çaba sarf ettikleri kısmıyla paralel sonuçlar içermektedir. Karadüz, Eser, Şahin ve İlbay (2009) öğretmenlik uygulamalarında, öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ve iletişim becerilerinin sürecin başında yetersiz olduğu, bu becerileri ancak uygulama yaparak zamanla aşabildiklerini gözlemlemeleri bu çalışmada yer alan öğretmen adaylarının süreç başında yaşadıkları durumu özetler niteliktedir. Şahin, Şenel ve İpek'in (2007) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaşılan sorunlar arasında en çok sınıf yönetiminde sıkıntı çektiği sonucuna ulaşması da çalışmamızda yer alan öğretmen adaylarının ilk haftalardaki uyum sürecinde en çok sınıf yönetiminde zorlandığı sonucuyla örtüşmektedir. Araştırma sonuçlarımızla da paralellik gösteren bu çalışmalar öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulaması dersinin amacının farkında olduğu ve bu derse karşı gösterilen tutumun çok daha bilinçli ve sağlam olduğu görüşünü destekler niteliktedir.

Bu çalışma kapsamında elde edilen bulgulardan yola çıkılarak öğretmenlik uygulamalarının niteliğini arttırmaya yönelik şu öneriler geliştirilmiştir:

1. Öğretmenlik Uygulaması dersinin ve uygulamasının niteliğini arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmalı ve bu araştırma sonuçları öğretmen yetiştirme programları geliştirilirken değerlendirilmelidir.
2. Öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini destekleyen Öğretmenlik Uygulamaları dersinin süresi artırılarak, hizmet öncesi dönemde adayların farklı derslerde deneyimler edinmeleri sağlanmalıdır.

3. Öğretmenlik Uygulamasında dönem boyunca öğretmen adaylarının hazırladıkları ders planlarının niteliği, gerek sınıf öğretmenleri gerekse öğretim elemanı tarafından değerlendirilmeli ve her bir adayın kendisini mesleki açıdan geliştirebilmesi için dönütler verilmelidir.
4. Öğretmen adaylarının uygulamalar yönünden performans düzeyleri değerlendirilerek öğretmen adaylarıyla paylaşılmalıdır.
5. Öğretmen adaylarından, her hafta uygulamada gösterdiği performans düzeyi hakkında öz değerlendirme yapması istenmeli, bu yolla öğretmen adayının kendisinin güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmesi sağlanmalıdır.
6. Nitel ve nicel araştırmalar yapılarak farklı branşlar için yetiştirilen öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulamaları dersi kapsamında performans düzeyleri incelenmelidir. Bu sonuçlar da öğretmen adaylarının mesleki anlamda yeterlilik ve yetersizliklerinin anlaşılmasında yol gösterici olabilir.

KAYNAKÇA

Altıntaş, S. ve Görgeç, İ. (2014). “Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması üzerine görüşleri (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği)”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9(8),197-208

Aslan, M. ve Sağlam, M. (2018). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 33(1): 144-162 [2018] doi: 10.16986/HUJE.2017030313 <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/upload/files/2366-published.pdf>

Avcı, E. ve İbret, B. (2016). “Öğretmenlik Uygulaması-II Dersine İlişkin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(5), 2519-2536

Caner, M. (2009). *A study on blended learning model for teaching practice course in pre-service English language teacher training program*. Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Creswell, J. (2013). Nitel ve nicel ve karma yöntem yaklaşımları araştırma deseni. 4. Baskıdan Çeviri (Çev.Edit. S. B. Demir) Ankara: Eğiten Kitap

Creswiller, J. W. ve Miller, D.N. (2000). “Determining validity in qualitative inquiry”, Theory Into Practice. 39 (3), 124-130.

Çetinkaya, E. ve Kılıç, D. (2017). “Öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyinin okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve öğretmen adayı görüşlerine göre incelenmesi”, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Haziran 2017 21(2): 561-571.

Çetintaş, B. ve Genç, A. (2005). “Almanca öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüş ve deneyimleri”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29, 75-84.

Çınar, S. (2010). *Yabancı dil öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında öğretim davranışlarının incelenmesi: Ampirik-Nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Girmen, P., Kılıç, Z. ve Kaya, M. (2016). “Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında sınıf öğretmeni adaylarının uygulama örneklerinin incelenmesi”, Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi Cilt (Vol): 7 Sayı (No): 13 Yaz (Summer) 2016, 89-108.

Goffman, E. (2017) Etkileşim Ritüelleri, (Çev. A. Bölükbaşı) Ankara, Heretik Yayıncılık.

Gökçe, E. ve Demirhan, C. (2005). “Öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, yıl: 2005, cilt:38, sayı 1, 43-71.

Görgeç, İ., Çokçalışkan, H. ve Korkut, Ü. (2012). “Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim üyeleri açısından işlevselliği”, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Bahar 2012 Sayı 28.

Güzel, H. ve Cerit, N. (2006). “Tezsiz yüksek lisans alan öğretmenliği öğrencilerinin okul deneyimi etkinliklerinin karşılaştırılması”, Makale VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.

Güzel, H. ve Oral, I. (2006). “S.U. Eğitim fakültesi OFMAE bölümü öğrencilerinin okul deneyimi üzerine bir araştırma”, Makale VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur. Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.

Karagöz, N. (2013). Düşünmenin Gücüyle Adaylıktan Öğretmenliğe Nitelikli Geçiş Projesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (2013) Özel Sayı, 163-183

Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C. ve İlbay, A. (2009). “Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute Yıl/Year: 2009, Cilt/Volume: 6, Sayı/Issue: 11, 442-455.

Kazu, İ. Y. ve Yenen, E. T. (2015). Öğretmen yetiştirme sisteminde öğretmenlik uygulamalarının temel alındığı bir model önerisi. Researcher: Social Science Studies (RSSS), 5, 26-34. doi: 10.18301/rsss.30

Kılıç, D. (2004). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları üzerine etkisinin değerlendirilmesi, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10

Koç, C. ve Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: Günlükler, *Eğitim ve Bilim*, 37(164)

Lincoln, Y.S. ve Guba, E.G. (1985). “Naturalistic inquiry”, California: SAGE.

Marshall, C. & Rossman, G. B. (2014). Designing Qualitative Research. New York: Sage.

MEB (2018). Uygulama öğrencilerinin Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge

https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_02/26142637_YYretmenlik_uygulamasY_yYnergesi.pdf (Erişim tarihi: Haziran, 2018).

Neuman, W. L. & Robson, K. (2014). Basics Of Social Research. Toronto: Pearson Canada.

Paker, T. (2008). Öğretmenlik Uygulamasında Öğretmen Adaylarının Uygulama Öğretmeni ve Uygulama Öğretim Elemanının Yönlendirmesiyle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23 (1), 132-139

Sarıçoban, A. (2008). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 31-55

Süral, S. (2017). “Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersindeki uygulama öğretmenleri hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi”, Cilt/Volume: 2, Sayı/Issue: 1 Haziran/June 2017, ss./pp. 277-299. ISSN: 2548-088X <http://dergipark.gov.tr/bseusbed>

Şahin, Ç., Şenel, T. ve İpek, H. (2007, Eylül). “Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları problemlerin belirlenmesi”, XVI Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Tokat.

Taşdere, A.(2014). “Sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine yönelik yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri”, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/2 Winter 2014, p. 1477-1497, Ankara-Turkey.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş 9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık